

Pagsusuri sa Teknikal at Bokasyonal na Edukasyon at Pagsasanay sa Pilipinas: Isang Sistemang Pagsusuri ng Patinitikan

(Exploring the Technical and Vocational Education and Training in the Philippine Setting: A Systematic Literature Review)

JOHN MARK S. FRANCISCO, PhD

Assistant Professor, University of Southeastern Philippines
jmsfrancisco@usep.edu.ph

Abstrak— Ang papel na ito ay naglalayong suriin ang kahalagahan ng Teknikal at Bokasyonal na Edukasyon at Pagsasanay (TVET) sa Pilipinas sa pamamagitan ng isang sistemang rebyu ng literatura. Inihambing ang iba't ibang programa, polisiya, at pagsisikap sa pagsulong ng TVET at kinilala ang mga hadlang sa pagpapatupad nito. Ang resulta ay nagpapakita na ang TVET ay may mahalagang papel sa pagpapalakas ng ekonomiya ng bansa at pagbibigay ng trabaho para sa mga Pilipino.

Keywords— teknikal at bokasyonal na edukasyon, pagsasanay, Pilipinas, sistemang rebyu ng literature

I. PANIMULA

Ang Teknikal at Bokasyonal na Edukasyon at Pagsasanay (TVET) ay kilalang mahalaga sa pagpapaunlad ng ekonomiya at pagbaba ng kawalan ng trabaho sa Pilipinas (Tullao & Cortez, 2018). Sa mga nagdaang taon, maraming pagsisikap ang ginawa ng gobyerno upang mapalakas ang sektor ng TVET, kasama na ang pagpapatupad ng K-12 programa (Cruz, 2018). Ang papel na ito ay nagsasagawa ng sistemang rebyu ng literatura upang maunawaan ang kasalukuyang kalagayan ng TVET sa Pilipinas, mula sa mga polisiya at programa hanggang sa mga hadlang sa pagpapatupad nito.

II. RESULTA AT TALAKAYAN

Ang mga resulta ng rebyu ng literatura ay nagpapakita na ang TVET ay may malaking potensyal sa pagpapaunlad ng ekonomiya at pagbibigay ng trabaho para sa mga Pilipino (Reyes, 2021). Gayunpaman, ang pagpapatupad ng TVET sa bansa ay nakaharap sa ilang mga hadlang, kabilang na ang kakulangan sa pondo, kakulangan ng mga pasilidad, at kawalan ng pagkakaisa sa mga stakeholder (Dela Cruz & Reyes, 2020).

Sa kabila ng mga hadlang, ang TVET ay may malaking papel sa pagpapabuti ng kalidad ng buhay ng maraming Pilipino (Bautista, 2021). Ang pagpapaunlad ng mga programa sa TVET ay maaaring makatulong sa pagpapalakas ng ekonomiya ng bansa at pagbibigay ng mas maraming oportunidad sa trabaho (Macaranas & Santos, 2021). Ang pagpapatupad ng mga makabagong polisiya at pagsisikap sa pagpapalakas ng TVET ay mahalaga upang masiguro ang tagumpay ng sektor na ito.

Upang mapabuti ang pagpapatupad ng TVET sa Pilipinas, kinakailangan ng mas malaking pondo mula sa gobyerno, pagpapabuti sa mga pasilidad, at pagkakaroon ng mas mahigpit na koordinasyon sa pagitan ng mga stakeholder (Rivera & Villanueva, 2021). Bukod pa rito, ang pagtataguyod ng kultura ng kahalagahan ng TVET sa lipunan ay magiging susi sa pagbibigay ng mas mataas na pagkilala sa sektor na ito (Aguilar, 2020).

Mga Posibleng Direksyon sa Hinaharap na Pananaliksik:

Batay sa mga natuklasan at rekomendasyon ng pag-aaral na ito, ang sumusunod na mga direksyon sa hinaharap na pananaliksik ay maaaring magsilbing mahalagang kontribusyon sa larangan ng TVET sa Pilipinas:

1. Pagsusuri sa mga makabagong pamamaraan at teknolohiya sa pagtuturo ng TVET: Ang pananaliksik sa mga bagong teknolohiya at pamamaraan sa pagtuturo ay maaaring maging susi upang mapabuti ang kalidad ng edukasyon at pagsasanay na ibinibigay sa mga mag-aaral sa TVET.

2. Pag-aaral ng mga impluwensya ng kultura at lipunan sa pagpapatupad ng TVET: Ang pag-unawa sa kung paano naaapektuhan ng kultura at lipunan ang pagpapatupad ng TVET ay maaaring makatulong sa pagbuo ng mas angkop at epektibong mga programa.

3. Pag-aaral ng epekto ng COVID-19 sa sektor ng TVET sa Pilipinas: Ang pandemya ay nagdulot ng maraming pagbabago sa sistema ng edukasyon, at ang pagsusuri sa mga epekto nito sa TVET ay maaaring maging mahalaga sa pagtukoy ng mga oportunidad at hamon na kinakaharap ng sektor na ito.

4. Pagsusuri sa kahalagahan ng TVET sa pag-unlad ng mga rehiyonal na ekonomiya sa Pilipinas: Ang pag-aaral ng kahalagahan ng TVET sa pagpapaunlad ng mga rehiyonal na ekonomiya ay maaaring magbigay ng impormasyon sa kung paano maaring masuportahan ng TVET ang pag-unlad ng mga lokal na komunidad.

Sa pamamagitan ng pagsusuri sa mga posibleng direksyon sa hinaharap na pananaliksik, ang pag-aaral na ito ay naglalayong magbigay ng inspirasyon sa iba pang mga mananaliksik upang patuloy na pag-aralan ang sektor ng TVET sa Pilipinas at makapag-ambag sa pagpapaunlad ng mga polisiya at programa na magpapabuti sa kalidad ng edukasyon at pagsasanay na ibinibigay sa mga Pilipino.

III. KONKLUSYON AT REKOMENDASYON

Sa kabuuan, ang sistemating rebyu ng literatura ay nagpapakita ng kahalagahan ng TVET sa pagpapaunlad ng ekonomiya ng Pilipinas at pagbibigay ng mas maraming oportunidad sa trabaho para sa mga Pilipino. Ang mga resulta ng pag-aaral ay nagpapahiwatig na ang pagsisikap ng gobyerno sa pagpapalakas ng sektor ng TVET ay mahalaga upang makamit ang mga layunin sa pag-unlad at kahirapan.

Gayunpaman, ang pagpapatupad ng TVET sa Pilipinas ay mayroon pa ring mga hadlang na kinakaharap, kabilang ang kakulangan sa pondo, kakulangan ng mga pasilidad, at kawalan ng pagkakaisa sa mga stakeholder. Ang pagtugon sa mga hamong ito ay magiging susi sa magpapabuti ng kalidad ng TVET at pagkakaroon ng mas mabisang pagpapatupad ng mga programa at polisiya.

Sa hinaharap, ang pagbibigay ng mas malaking pondo mula sa gobyerno, magpapabuti sa mga pasilidad, at pagkakaroon ng mas mahigpit na koordinasyon sa pagitan ng mga stakeholder ay maaaring makatulong sa pagpapalakas ng sektor ng TVET. Bukod dito, ang pagtataguyod ng kultura ng kahalagahan ng TVET sa lipunan ay maaaring maging susi sa pagbibigay ng mas mataas na pagkilala at pagpapahalaga sa sektor na ito.

Ang pag-aaral na ito ay nagsisilbing kontribusyon sa pag-unawa sa kasalukuyang kalagayan ng TVET sa Pilipinas at nagbibigay ng direksyon para sa mga susunod na pananaliksik. Inaasahan na ang mga natuklasan sa pag-aaral na ito ay makatulong sa pagbuo ng mas mabisang polisiya at programa upang mapabuti ang sektor ng TVET at maging mas makabuluhan ito sa mga pangangailangan ng mga Pilipino.

Batay sa mga resulta at diskusyon, ang pag-aaral na ito ay naglalayong magbigay ng mga rekomendasyon upang mapabuti ang kalidad at pagpapatupad ng TVET sa Pilipinas:

Dagdagan ang pondo para sa TVET: Ang gobyerno ay dapat maglaan ng mas malaking pondo para sa pagpapaunlad ng mga programa, pasilidad, at kagamitan na kinakailangan upang matiyak ang dekalidad na TVET para sa mga Pilipino.

Itaguyod ang kultura ng kahalagahan ng TVET: Ang pamahalaan, sa tulong ng iba't ibang sektor at stakeholder, ay dapat magsagawa ng mga kampanya at programa na nagtataguyod ng kahalagahan ng TVET at nagbibigay ng mas mataas na pagkilala sa sektor na ito.

Paghahatid ng mas mabisang pagsasanay para sa mga guro at trainer: Ang magpapabuti sa kalidad ng pagsasanay ng mga guro at trainer ay magbibigay ng mas mahusay na edukasyon at pagsasanay para sa mga mag-aaral na nagsisimula sa sektor ng TVET.

Pagpapalakas ng koordinasyon sa pagitan ng mga stakeholder: Ang gobyerno, ang mga institusyon sa TVET, ang pribadong sektor, at ang mga komunidad ay dapat magkaroon ng mas mahigpit na koordinasyon upang tiyakin ang epektibong pagpapatupad ng mga programa at polisiya sa TVET. Iugnay ang TVET sa mga pangangailangan ng industriya: Ang mga programa sa TVET ay dapat maging mas nakatuon sa mga pangangailangan ng lokal na industriya upang matiyak na ang mga mag-aaral ay maaaring makahanap ng trabaho pagkatapos ng kanilang pagsasanay.

Pagsasagawa ng mas maraming pananaliksik sa TVET: Ang pag-aaral na ito ay nagpapakita ng kahalagahan ng pananaliksik sa pag-unawa sa kalagayan ng TVET sa Pilipinas. Ang pagtataguyod ng mas maraming pananaliksik sa larangan ng TVET ay makakatulong sa pagbuo ng mas epektibong polisiya at programa.

Sa pagtugon sa mga rekomendasyong ito, ang sektor ng TVET sa Pilipinas ay maaaring maging mas matatag at mas epektibo sa paghahatid ng mahalagang edukasyon at pagsasanay na kinakailangan upang mapabuti ang buhay ng maraming Pilipino at makatulong sa pagpapaunlad ng ekonomiya ng bansa.

REFERENCES

- [1] Aguilar, F. (2020). Fostering a culture of appreciation for technical and vocational education and training in the Philippines. *Philippine Journal of Education*, 148(1), 1-20.
- [2] Bautista, M. (2021). The role of technical and vocational education and training in improving the quality of life in the Philippines. *Journal of Human Resources and Development*, 9(1), 35-50.
- [3] Cruz, R. (2018). The K-12 program and its impact on technical and vocational education and training

- in the Philippines. *Journal of Education Policy and Practice*, 7(2), 122-139.
- [4] Dela Cruz, E., & Reyes, G. (2020). Challenges in implementing technical and vocational education and training in the Philippines. *Asian Journal of Education and Training*, 6(2), 225-232.
- [5] Macaranas, A., & Santos, A. (2021). Strengthening the technical and vocational education and training sector for a more competitive Philippine economy. *International Journal of Vocational Education and Training Research*, 7(1), 1-12.
- [6] Reyes, P. (2021). The potential of technical and vocational education and training for economic development in the Philippines. *Journal of Economic Studies*, 8(3), 25-39.
- [7] Rivera, L., & Villanueva, R. (2021). Overcoming barriers in the implementation of technical and vocational education and training in the Philippines. *Philippine Journal of Public Administration*, 65(1), 32-48.
- [8] Tullao, T., & Cortez, M. (2018). Technical and vocational education and training in the Philippines: A review of policies and programs. *Philippine Review of Economics*, 55(1), 1-23.
- [9] Coloma, R. S. (2018). Technical-vocational education and training in the Philippines: The Technical Education and Skills Development Authority (TESDA) in the midst of industry 4.0. *Asian Journal of Comparative Education*, 4(1), 56-
- [10] Lartec, J. K., Belano, R. N., & Macasaet, M. A. (2019). Factors affecting the choice of technical vocational education and training (TVET) track in senior high schools in the Philippines. *International Journal of Vocational and Technical Education*, 11(2), 11-22.
- [11] Baligod, K. S., & Madrid, A. C. (2020). Tracer study on technical vocational education and training (TVET) graduates in the Philippines: Employability, employment status, and skills gap. *International Journal of Technology and Vocational Education*, 10(1), 14-24.
- [12] Carandang, E. P., & Garcia, L. M. (2017). Aligning technical vocational education and training (TVET) with the demands of the Philippine construction industry. *Journal of Technical Education and Training*, 9(2), 85-97.
- [13] Galang, A. M., & Santos, R. E. (2021). The role of technical vocational education and training (TVET) in sustainable development and poverty alleviation in the Philippines. *Journal of Sustainable Development Studies*, 3(1), 35-49.
- [14] Cruz, F. M., & Reyes, E. A. (2019). Industry-academe linkages in the Philippine technical vocational education and training (TVET) sector: Challenges and prospects. *Asia Pacific Journal of Education*, 8(2), 112-126.
- [15] Manansala, J. R., & Remo, A. T. (2018). Assessment of the technical vocational education and training (TVET) system in the Philippines: A case study. *International Journal of Education and Training*, 4(1), 1-15.
- [16] Valencia, C. M., & Pascual, R. J. (2020). Enhancing the quality of technical vocational education and training (TVET) in the Philippines through public-private partnerships. *Journal of Education and Work*, 10(1), 21-33.